

# PERO

perutnarjev

GLASILO DELOVNIH SKUPNOSTI  
SESTAVLJENE ORGANIZACIJE  
ZDRUŽENEGA DELA  
ZDRUŽENO PERUTNINARSTVO SLOVENIJE

LETNIK II.

PTUJ, MAJ 1976

ŠT. 5

Srečen  
ti  
84.  
rojstni  
dan,  
tovariš  
Tito!



Srečni smo, da živimo v obdobju, ki ga močno zaznamuje tvoje revolucionarno delo (M. Špiljak).

V enaintridesetih letih po zmagi nad fašizmom in v enaintridesetih letih razvoja socializma v Jugoslaviji pod tvojim vodstvom smo šli za tem, da delavski razred stalno zmaguje, da preoblikuje družbo in da ta delavski razred vse bolj in bolj prerašča v asocijacijo svobodnih proizvajalcev. Pod tvojim vodstvom smo dosegli velike uspehe v materialni proizvodnji, kakor tudi v razvoju družbenih odnosov.

Minili sta že dve leti uspešnega razvoja od sprejetja ustave in od X. kongresa ZKJ, kjer si bil spet na čelu vseh, ki so premagovali vse težave, ki so se dogajale v partiji in v deželi. Vsakokrat si znal zbrati ljudstvo okoli sebe in povsod si zmagal, ker si našel pravilno pot in dobil podporo vseh narodov in narodnosti.

»ŠE VEDNO SE MORAMO BORITI ZA RESNICO« TITO

Spomnimo se Titovih besed, ki jih je izrekel v odgovoru na zdravico ob 83. rojstnem dnevu: Še vedno se moramo boriti za tisto, kar smo storili, kar smo ustvarili, še se moramo boriti za resnico o naših ljudeh in žrtvah. Sedanji rod, ki je že tu in sodeluje z nami, pa tudi tisti, ki prihaja, se utrjuje v prepričanju, da bodo hodili po poteh, po katerih smo šli mi. Naša mladina, ljudje, ki zdaj skupaj z nami sodelujejo pri graditvi dežele, so v tem zelo vztrajni.

»NE GRE SAMO ZAME, GRE ZA VSE. KAJ BI MOGEL STORITI SAM, ČE OKROG MENE NE BI BILO LJUDI, OD KATERIH SEM SE TUDI JAZ UČIL.«

V spominih na vsako situacijo in na vsako leto se vselej spominim in zelo dobro, kdo vse je bil z menoj. Kdo je z menoj sodeloval. Tisto, kar nam je uspelo v tem boju, pripada nam vsem skupaj. Skupaj smo ustvarjali, skupaj smo šli naprej. Ljudje, ki delajo skupaj, gradijo tako sebe, kakor veliko skupno stvar, za katero se borijo.

»BILA BI ZGODOVINSKA KRIVICA, ČE BI VSE TO, KAR SMO DOSEGLI, PRIPISALI ENEMU ČLOVEKU.«

Naše ljudi je vedno krasila vztrajnost, zvestoba sebi, zvestoba teoriji marksizma in leninizma in odločnost v boju za srečnejšo,

lepšo prihodnost. To obvezuje vse nas, ki smo še vedno ob krmilu naše dežele, da v tem duhu vzgajamo tudi našo mladino.

»MLADINO VZGAJAMO V DUHU JUGOSLOVANSKEGA SOCIALISTIČNEGA PATRIOTIZMA.«

Mi imamo zares imenitno mladino. Znano je, kako smo se po vojni opirali na mladino, kaj je ustvarjala in kako navdušeno je šla za nami. Mladina je tudi zdaj takšna. Zato ji dajmo široke možnosti, da bo delala in ustvarjala.

Tvojih besed, tovariš Tito, se spominjamo vsak dan, ne samo ob tvojim in našem prazniku. Srečni smo, da živimo v deželi, ki jo vodiš, v deželi, ki na vsakem koraku svojega razvoja izgovarja tvoje ime. S teboj na čelu smo postali zgled tudi za druge narode, ki so iskali in danes še iščejo svojo bodočnost v neodvisnosti in neuvrščenosti. Tako danes tvoje ime ni le v naših srcih, marveč tudi v srcih vseh tistih, ki želijo živeti v miru in svobodi.

O b 84. rojstnem dnevu ti želimo, da bi z revolucionarno odločnostjo in modrostjo, ki te je vedno odlikovala, še dolgo vodil jugoslovanske narode in narodnosti pri graditvi naše samoupravne socialistične družbe. Tvoje revolucionarne ideje so bile vselej čvrsta podlaga za naša prizadevanja. Tvoje delo je vtakano v vse naše uspehe. Pod tvojim vodstvom in vodstvom ZKJ odločno in dosledno uveljavljamo zgodovinsko vlogo delavskega razreda v naši družbi, ponosni ob spominih na naše revolucionarne bojne zmage, na sadove naše enaintridesetletne rasti.

DRAGI TOVARIŠ TITO!

Tvoj rojstni dan je praznik naše mladine. Tvoj rojstni dan, dan mladosti, simbolizira nepomirljivost naše revolucionarne poti, naših mladih pokolenj, z vsem zastarelim, preživelim, in tvoje nenehno snovanje novega, še boljšega, vrednejšega.

Danes, na tvoj praznik, se široko odpirajo naša srca, da ti stisnemo roko in da ti na dan majske radosti, tebi, ki si naše življenje spremenil v pomlad, rečemo kratko in preprosto — Tito, ljujubimo te.

Mato Šoljič



# SOZD, delitev dela in domača selekcija

Na SOZD je zasedala 6. maja 1976 komisija za delitev dela in skupno planiranje razvoja. Obravnavala je pomembna vprašanja delitve dela, uskladitev samoupravnih aktov in druga vprašanja, ki so pogoj za registracijo. Tudi nov osnutek zakona o združenem delu prinaša novosti, ki jih moramo upoštevati v naših samoupravnih aktih in sporazumih. Reševanje teh vprašanj, zlasti pa statusa in nadaljnega obstoja Raziskovalne dejavnosti — selekcije v Rodici ter vključitev le-te v SOZD, so dajala nekajurni razpravi komisije teže in polemičnost. Razprava je bila dovolj burna, pestra po stališčih pa vendar v večini vprašanj enotna in je tudi dala nekaj sklepov, ki jih navajamo:

● Selekcija zahteva takojšnjo rešitev in prisotni člani komisije predlagajo, da se raziskovalna in selekcijska dejavnost organizira pri SOZD, da se dogovori financiranje, da se zainteresirani del KZ Cerknica zaenkrat ne obravnava in da se h komercializaciji selekcije pristopi postopno, o čemer bi se dogovorili kasneje. V tej prvi fazi je potrebno, zagotoviti nadaljnje delo na selekciji v smislu dviga kvalitete, zato lahko zagotovimo potrebne kapacitete znotraj partnerjev.

Tako rešitev štejemo tudi kot najhitrejšo, hkrati pa tudi sprejemljivo kot osrednjo točko delitve dela in specializacije za registracijo SOZD.

Za utemeljitev take rešitve je brez dvoma potrebno izdelati ekonomski tehnični elaborat, ki naj vsebuje sedanje stanje razvojnih možnosti — variantno ter proizvodno-tehnološke zahteve, pri čemer mora biti vse tudi ovrednoteno in utemeljeno s finančnimi kazalci. Za izdelavo elaborata se zadalži delovno skupino SOZD in Rodice, le-ti pa lahko po potrebi povabijo k sodelovanju strokovne ljudi iz delovnih organizacij. Rok za izdelavo elaborata je 31. 5. 1976.

● Čistopis samoupravnega sporazuma o združitvi se pripravi do 31. maja 1976. Ta mora vsebovati vse potrebne in po zakonu določene elemente ter elemente v interesu združujočih se delovnih organizacij, zlasti pa določila o ciljih in dejavnostih, s katerimi se bo ukvarjala organizacija, o koordinaciji delovnega procesa, združevanju sredstev in njihovem namenu, o planu in vsklajevanju planov, o vseh organih in pooblastilih, o pravicah in obveznostih delovne skupnosti, o delitvi dela itd. V zvezi s tem in po materialu, ki je bil za drugo točko dnevnega reda na seji, je usklajeno sledeče:

— Pri določilih ob predlagani delitvi dela na področju oskrbe oziroma proizvodnje surovin, krmil in mesnih izdelkov, je dogovorjena formulacija; med podpisnicami je bil sklenjen dogovor, da bodo proizvajale krmila

v največ dveh dislociranih enotah, to je v Pivki in Ptujju.

— Pri sedanji in nadaljni predelavi mesa in mesnih izdelkov so se sporazumele podpisnice, da ne bodo v dveh TOZD podpisnic proizvajali iste vrste izdelkov.

— Glede organizacije in proizvodnje perutnine v smislu teritorialne porazdelitve in s tem podanega pogoja, upoštevajočega kot delitev dela, so se podpisnice sporazumele, da velja dogovor oziroma sporazum, sklenjen na ŽPS in je taka formulacija sprejemljiva. Pri tem ni upoštevan tisti del proizvodnje oziroma vzreje, ki bazira na pogodbenem odnosu in ki ne spada v tako delitev.

— Zunanje-trgovinske dejavnosti SOZD ne bi priglasili, temveč bi opravljale za potrebe podpisnic to dejavnost tiste delovne organizacije, ki imajo za to usposobljeno službo, seveda po pismeni pogodbi.

— Za uspešno poslovanje in medsebojno financiranje bodo ustanovile podpisnice interno banko, ko bodo za to ustrezni pogoji.

— Dopolnitev 50. čl. sedanjega samoupravnega sporazuma, ki se nanaša na financiranje delovne skupnosti SOZD, je dogovorjeno in sprejet predlog pokrivanja proračuna oziroma stvarnih stroškov v enakih delih do konca koledarskega leta, v katerem bo SOZD registrirana (1976), v naprej pa po dogovorjeni proviziji za usluge.

— Združevanje sredstev poslovnega sklada SOZD ostaja odprto do izjasnitve Zaloga, ki si pridržuje pravico, da naknadno sporoči ali se strinja s stališčem Pivke in Ptujja, da so deleži enaki. Predvidena je združitve še enega milijona novih din, pri čemer pristajata Pivka in Ptuj na enake deleže, Zalog pa je predlagal ključ. Ker ni konkretnega predloga za ključ, je treba počakati na soglasje Zaloga. Dogovorjeno je glede združenih sredstev, da se vračajo po eventualnem prenehanju SOZD.

Osnutek ekonomskega elaborata za Rodico v smislu sklepa

je pripravljen. Rodica mora samo nekaterih vprašanj (npr. združevanje sredstev, prenos aktivnosti nabave na SOZD).

Postavljeni roki so izredno kratki in bodo, ne po krivdi SOZD, verjetno prekoračeni. Nujno je, da imajo delegati oziroma člani komisije vedno jasno izdelano stališče do problemov, ki jih morajo uskladiti, ker je le tako možno opraviti delo na SOZD in v organih skladno s postavljenimi roki. Tega se morajo zavedati prav vsi sodelujoči. Takrat, ko postavljajo roke in ko morajo prispevati k njihovi realizaciji.

Franc Tomanič

## OSNUTEK ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

# Začela se je javna razprava

Javna razprava o osnutku zakona o združenem delu mora biti sestavni del nadaljne preobrazbe samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov in celotnega političnega sistema. Daje priložnost, da se v njej temeljito pogovorimo tudi o tekočih in dolgoročnih nalogah s področja družbeno ekonomskega razvoja. Sedanji čas, ko se vsekakor ne nahajamo ravno v zavdanja vrednem gospodarskem položaju, nam daje to priložnost. To je osrednja misel 6. seje centralnega komiteja ZK Slovenije, ki je bila 5. maja v Ljubljani. Na njej so razpravljali o idejno političnih osnovah zakona o združenem delu ter dejavnosti komunistov v javni razpravi.

V vsej Sloveniji so pripravili o tolmačenju in obravnavi osnutka zakona o združenem delu v polnem teku. Nekateri temeljne organizacije so že začele javno obravnavo, skraj v vseh pa so se sestale družbeno politične organizacije in obravnavale organizacije priprav in tudi sam osnutek bodočega zakona. Vse predloge in sugestije je potrebno po informacijah iz skupščine Jugoslavije, vsklajevati v občinah, mestnih in drugih skupnostih, v republikah in avtonomnih pokrajinah. Te bo potem zbrala komisija Zveznega zbora skupščine SFRJ za izdelavo zakonov s področja združenega dela. Tako lahko delovni ljudje in občani tudi neposredno pošiljajo svoja mnenja komisiji. Ta komisija bo spremljala potek javne razprave, spremljala predloge, pripravila poročilo in dokončen predlog zakona o združenem delu.

### ZBIRANJE PRIPOMB

Sekretariat za zakonodajo Zvezne skupščine bo po skle-

pu Zveznega zbora strokovno obdelal pripombe, sugestije in mišljenja o osnutku zakona. Služba za dokumentacijo Skupščine SFRJ pa bo pripravila sistematični pregled pripomb in jih dostavila delegatom zveznega zbora, komisiji za pripravo zakona in drugim. Poročilo o poteku javne razprave mora biti do 1. oktobra letos dostavljeno zveznemu zboru. To pa ne pomeni, da je takrat zaključena javna obravnava o bodočem zakonu. Skupščina SFRJ daje največjo možnost javnega obravnavanja tega dokumenta, saj bodo udeleženci javne razprave, ki bo uradno končana 20. septembra, lahko še dajali pripombe vse do sprejetja zakona.

Povdariti moramo, da so organizatorji javne razprave družbeno politične organizacije, od tistih temeljnih organizacij, ki so tudi nosilci razprave, v novi osnovni celici družbe in združenega dela, do zveznih organizacij.

(Nadaljevanje na 3. strani)



# V letu 1976 načrtujejo umirjenejšo rast

Mesokombinat »Perutnina«, Perutninski kombinat »Pivka« in »Perutnina Zalog« so nam posredovale osnovne podatke in značilnosti poslovanja, ki ga načrtujejo za letošnje leto.

Splošna značilnost je umirjenejša in normalnejša rast proter zlasti možnega investiranja.

izvodnje, skladneje s potrebami proizvodnega procesa in trga. Predviden razvoj je tudi v skladu s srednjeročnim načrtom razvoja, ki smo ga perutninske DO sprejele za ŽPS in je kot tak akceptiran tudi v republiki.

Ptuj in Pivka sta svoje načrte tudi primerno komentirala. Zalog nam je posredoval žal samo načrtovanje fizičnega obsega za 1976, zato specifični komentar za Zalog odpade, v kolikor seveda tudi zanj ne veljajo iste značilnosti kot za drugi dve DO.

## PERUTNINSKI KOMBINAT PIVKA

### Plan proizvodnje za leto 1976

#### MATIČNA PROIZVODNJA

Za obnovo matične jate brojlerskih staršev planiramo v letu 1976 vselitev 117.000 kokoši in 17.550 petelinov dan starih piščancev. Te živali bomo vselili v treh skupinah in sicer: dve skupini v novo zgrajeni farmi, kjer bodo ostale od dneva vselitve pa do konca proizvodnega izkoriščanja, medtem ko bo skupina, vseljena na farmo Zabiče in kooperacijske objekte pri 19. tednih preseljena na farmo Neverke.

Za obnovo Golden Comet staršev planiramo nabavo 5.000 kokoši in 600 petelinov dan

starih piščancev. Vseljenih bo tudi cca 58.000 jarkic Golden Comet nesnic v starosti 18 tednov za obnovo jate za proizvodnjo konzumnih jajc.

Proizvodnja valilnih jajc brojlerskih staršev (12.291.000) je za 7% manjša kot pa je bila dosežena v letu 1975. Obseg planirane proizvodnje valilnih jajc v prvi polovici leta ne bo zadoščal potrebam (potrebno bo kupiti še cca 300.000 valilnih jajc), medtem pa bo proizvodnja v drugi polovici leta večja od potreb (cca 600.000 valilnih jajc viška). Namenska proizvodnja konzumnih jajc (10.836.000) bo za 37% večja kot v letu 1975.

bi hoteli analizirati vsakega od šestih delov, na kolikor je osnutek zakona razdeljen, ne bi uspeli v celoti prikazati tistih družbeno ekonomskih odnosov, ki so značilni v tem delu dokumenta. V temeljnih organizacijah se bodo seznanili delavci s podrobno ureditvijo odnosov v združenem delu, lahko bodo postavljali vprašanja in tudi glede na izkušnje predlagali praktične rešitve, kako bi se naj posamezna določila bodočega zakona izvajala v praksi. Zelimmo le poročati o poteku javne obravnave iz vsake enote in temeljne organizacije ter vsklajevati mnenja v okviru SOZD. Franc Potočnik



Nadstreška perutninske klavnice na Kalu — Pivka. Skriti pred soncem čakajo na zakol

Iz matične proizvodnje bo prodano ali zaklano v naši klavnici 425 ton amortiziranih živali.

#### SORTIRNICA IN VALILNICA

V letu 1976 bo v sortirnici presortirana celotna proizvodnja jajc (26.432.000), kar je za 7% več kot v preteklem letu. V valilnici bo izvaljenih okoli 9.400.000 piščancev brojlerjev za lastne potrebe ter za cca 290.000 Golden Comet jarkic za prodajo in lastne potrebe.

#### PROIZVODNJA BROJLERJEV

Planiramo, da bo v letu 1976 proizvedeno 15.700 ton žive teže brojlerjev, kar je za 4% več kot v letu 1975. Skoraj izključno bo vsa planirana količina proizvedena v kooperantskih hlevih.

#### PROIZVODNJA MOCNIH KRMIL

Planirani obseg 46.284 ton krmil je celo za 1% manjši v

primerjavi s proizvodnjo v letu 1975. Ta obseg proizvodnje bo zadoščal za lastne potrebe in le 600 ton bo prodano, kar pa je v primerjavi z letom 1975 občutno manj (19% prodanega v preteklem letu).

#### PROIZVODNJA BROJLER-SKEGA MESA

V letošnjem letu bomo proizvedli 11.100 ton mesa različnih vrst obdelav (grill, BF, razsek, fileti), kar je za 4% več kot v preteklem letu.

To je v grobih obrisih naš proizvodni plan za leto 1976. Verjetno bomo zaradi relativno visokih poprečnih tež brojlerjev, ki jih dosegamo v zadnjem času, dosegli večjo proizvodnjo brojlerskega mesa ter močnih krmil.

Stane Tomazin,  
dipl. ing. agr.

(Nadaljevanje z 2. strani)

#### O ZNACILNOSTIH NOVEGA ZAKONA

V zadnji številki smo sicer zapisali, da v skupnem glasilu ne bomo tolmačili posameznih določil osnutka zakona o združenem delu. Zelimmo pa tvorno prispevati in sodelovati v javni razpravi. Zbirali bomo vse predloge, mnenja in sugestije vseh temeljnih organizacij, organov in delavcev ter bomo v skupnem glasilu tudi poročali o poteku javne obravnave.

V glasilu ne bo mogoče prikazati celotne obsežnosti in pomembnosti v 646 členih zbranih določil osnutka zakona o združenem delu. Tudi če

## MESOKOMBINAT »PERUTNINA« PTUJ

### Leto normalnega načrtovanja

Perutninarji se še sveže spominjajo druge polovice predlanskega in prve polovice lanskega leta, ko so nas pestile zaloge, visoki stroški in nizke cene naših proizvodov. Perspektiva ni bila jasna, niti rožnata. Nekateri dejavniki

so nam celo začeli odrekati družbeni pomen panoge. Hitro se je izkazalo, da vzrok tem težavam ni bil neusklajen razvoj perutninarstva, temveč kratko obdobje splošnega zastoja plasmana in potrošnje v

(Nadaljevanje na 4. strani)



# Leto normalnega načrtovanja

(Nadaljevanje s 3. strani)

getska, surovinska in mesna kriza).

## UMIRJENA RAST

Po enem letu stagnacije predvidevamo v letošnjem letu nadaljno, normalno rast proizvodnje. Za delavce in kmete, združene v šestih TOZD delovnih organizacijah Mesokombinata »Perutnina« Ptuj, to pomeni boljše izkoriščanje zmogljivosti, porast storilnosti za okrog 3% in rast proizvodnje za okrog 9%. Stopnja rasti se umirja in zato pravimo, da je normalna, ker smo pred leti povečali proizvodnjo letno tudi preko 30%.

Skladno načrtujemo v realnih okvirih porast celotnega dohodka in osebnih dohodkov ter njegovo delitev primerno po vloženem delu, z upoštevanjem načel solidarnosti.

Novi sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo, določa tudi temeljitejši pristop k samoupravnemu planiranju in postavljanju medsebojnih dohodkovnih odnosov, pravic in obveznosti med TOZD.

## SKLADNOST PLANA

Letošnji plan je značilen tudi po tem, da predstavlja konzistenten del srednjeročnega plana, katerega smo pred kratkim uskladjali na nivoju ŽPS Slovenije. Žal ni bilo priložnosti, niti iniciative, da bi tako pomemben akt našega življenja in razvoja, kot je srednjeročni plan, usklajevali v okviru SOZD. Takšno usklajevanje bi seveda pomenilo tudi dogovarjanje o delitvi dela, za kar pa v drugih dveh DO ne čutijo potrebe.

## VIŠJI PLSKI NORMATIVI

V letošnjem letu smo se na osnovi analiz in predvidevanj odločili tudi za povišanje nekaterih planskih normativov v proizvodnji. Zlasti pri nesnosti broilerskih staršev, pri povišanju povprečne žive teže broilerjev, pri povečanju števila zakola piščancev na uro v perutninski klavnici in pri podaljšanju planske dolžine vzreje broilerjev v zimskem času. S spremembami normativov smo želeli doseči, da bi bil plan čim bolj realen, saj so rezultati bili doseženi že lani.

## TOZD PERUTNINSKE FARM

Že v lanskem letu smo začeli s prodajo valilnih jajc in DSP za broilerje.

Kljub planirani povečani hlevitvi, bomo v letošnjem letu, zaradi popolnejšega izkoriščanja zmogljivosti reprodukcijskih farm in valilnic, imeli na razpolago blizu 4 mil.

valilnih jajc in 4 milijone DSP. To so doslej naši najvišji viški; v naslednjem letu bodo že manjši, v kolikor bomo povečali lastno vzrejo broilerjev.

## TOZD TOVARNA KRMIL

Ozko grlo že dalj časa predstavlja tovarna krmil, ki obratuje že od leta 1962. V njej planiramo doslej najvišjo proizvodnjo, blizu 5.500 vagonov krmil, samo za naše potrebe. Z velikim olajšanjem pričakujemo dokončanje izgradnje nove tovarne in povečanih silosnih zmogljivosti.

## TOZD MESNA INDUSTRIJA

V perutninski klavnici ne predvidevamo novosti v asortimentu blaga. Planiramo le večji zakol za okrog milijon kljunov, kot v lanskem letu. S tem bomo skoraj optimalno izkoristili tehnično zmogljivost v eni izmeni. Pričakujemo blizu 1.500 vagonov svežega perutninskega mesa.

V predelavi načrtujemo po-



Farma nesnic v Kidričevem

rast proizvodnje klasičnih izdelkov in stagnacijo izdelkov ter konzerv iz perutninskega mesa. Tu smo si obetali večjo ekspanzijo, vendar naše tržišče, kjerkoli v Jugoslaviji, teh izdelkov ne sprejema, kot smo predvidevali in kot je nakazovala analiza tržišča.

## TOZD KOOPERACIJA

Povečano vzrejo broilerjev načrtujemo v glavnem v kooperaciji, kjer pa zmogljivosti še ne bodo popolnoma izkoriščene. Zaradi izpopolnjenih tehnoloških pogojev za vzrejo, je dinamika vhljevitve enakomerna skozi leto, kar odgovarja perutninski klavnici.

## DRUGE TOZD IN ZAKLJUČEK

V storitvenih TOZD, kot sta Commerce in Servis, načrtujemo skladen program dela, prilagojen proizvodnim TOZD.

Vsi upamo, da bo letošnje leto lažje kot lansko, in da so notranji in zunanji objektivni pogoji za realizacijo naših letnih planov. Kljub temu pa bodo morali delavci na vseh delovnih mestih vložiti mnogo vsestranskih naporov, da bo ob koncu leta ustvarjen zadovoljiv dohodek, v našo osebno in družbeno korist.

Brglez Slavko

## PERUTNINA ZALOG

# Fizični obseg planirane proizvodnje za leto 1976

Konzumna jajca	28.627.000 jajc
Valilna jajca brojlerskih staršev	17.031.400 jajc
Valilna jajca starih staršev	1.538.800 jajc
Valilna jajca staršev lahkih nesnic	760.000 jajc
DSP brojlerski	7.376.000 piščancev
DSP za jarčke lahkih nesnic	290.500 piščancev
DSP za brojlerske starše	263.000 piščancev
Meso piščancev	4.340.000 kg
Meso kokoši	200.000 kg
Zrejeno jarčk lahkih nesnic	155.200 jarčk
Zrejeno jarčk težkih nesnic	131.000 jarčk + petelini
Pitanje piščancev	577.000 kg

## PERUTNINA ZALOG

va v skladu s celotno proizvodnjo mesa za naše jugoslovansko tržišče.

V celotnem SOZD-u bo proizvedeno 102.000 ton krmil, 1000 ton premixov, 31.200 ton perutninskega mesa, 45 milijonov kom. konzumnih jajc, 263.000 DSP za brojlerske starše, 291.000 DSP za jarčke lahkih nesnic, 155.000 jarčk lahkih nesnic, 131.000 jarčk težkih nesnic.

Celotna načrtovana proizvodnja temelji na realnih možnostih proizvodnih kapacitet v DO in načrtovanem plasmaju na jugoslovanskem tržišču ter deloma v izvozu. Kazalci v prvi polovici leta, zlasti za prvih pet mesecev, so ugodni in potrjujejo realnost načrtov. Morda celo skromnost glede na situacijo, ki je nastala na tržišču ob pomanjkanju določenih vrst mesa, zaostrenih režimov uvoza in izvoza ter splošnega pomanjkanja repromateriala.

Franc Tomanič

## Leto 1975 v besedi in številkah

Pod tem naslovom smo želeli še v tej številki objaviti poslovne rezultate članic SOZD-a v letu 1975. Ko smo material urejali, pa smo žal ugotovili, da nam za razumljiv in primerljiv prikaz manjka precej pomembnih podatkov iz Pivke in Zaloga.

Zaradi enotnih kazalcev, ki jih želimo prikazati, smo se odločili, da do naslednje številke zberemo še manjkajoče podatke po DO in v junjski številki »PERESA« objubljen pregled tudi objavimo. Dotlej pa prosimo bralce za potrpljenje, DO pa za razumevanje in posredovanje podatkov.

Če strnemo nekaj glavnih proizvodov DO v »skupen SOZD-ov načrt«, vidimo dejansko pomembnost te proiz-

vodnje, njen obseg in lahko realneje ocenjujemo in vrednotimo delež, ki ga naša perutninska proizvodnja prispe-



## Podeljena odlikovanja predsednika republike

Na proslavi dneva OF slovenskega naroda in praznika dela 1. maja, ki jo je organizirala delovna organizacija »Perutnina« Ptuj 26. aprila 1976 v Narodnem domu v Ptuj, je podelil predsednik Občinske skupščine Ptuj Branko Gorjup odličja, s katerimi je odlikoval predsednik republike tovariš Tito delovno organizacijo Mesokombinat »Perutnina« Ptuj in 24 sodelavcev tega kolektiva. Slavnosti se je udeležilo prek 140 delavcev in kooperantov iz samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

V obrazložitvi sklepa o dodelitvi odlikovanj je poudaril predsednik občine, da je dosegla »Perutnina« v povojnem razvoju izjemne rezultate in da je to plod prizadevanj in naporov celotnega kolektiva. Za te velike dosežke je sprejela delovna organizacija RED REPUBLIKE Z ZLATIM VENCEM. Odlikovanje je prevzel predsednik delavskega sveta Drago Čater ter ob tem dejal, da obvezuje priznanje hkrati in da bo to nova vzpodbu-

da kolektivu za še boljše bodoče delo.

Od posameznikov so prejeli odlikovanja:

Ivo TOMAŽIČ, generalni direktor, red dela z zlatim vencem, za dolgoletno uspešno vodenje delovne organizacije.

Janko KOSI in Drago LONČAR sta prejela red zaslug za narod s srebrno zvezdo, za aktivno in uspešno družbenopolitično delo v delovni organizaciji in izven nje.

Z redom dela s srebrnim vencem so bili odlikovani za nadpovprečne delovne uspehe in dolgoletno delo v »Perutnini« Ptuj naslednji tovariši: Martin BERDEN, Radoslav BRGLEZ, Jakob BUTOLEN, Drago ČATER, Ivan HABJANIČ, Marija HORVAT-ANGEL, Elizabeta HORVAT-KOROŠEC, Franc KAC (Commerc), Marija ŠTRAUS-STALOVSKI in Martin VEGAN.

Franc TOMANIČ, direktor SOZD, je prejel medaljo zaslug za narod za dolgoletno aktivno družbeno politično delo v delovni organizaciji in občini.



Delovno predsedstvo svečane seje ob podelitvi odlikovanj

Medaljo dela pa so prejeli: Janez ARNUŠ, Djuro BOJ, Jožica INTIHAR-PLEČKO, Franc KAC (Farme), Monika RADULOVIČ-NOVAK, Ciril SOK, Katica ŠILAK, Jože TKALEC, Slavko TUMPEJ, Cecilija VOGLAR-KRAJNC in Ivan ZUPANIČ. Pri vseh navedenih je poudarjena velika aktivnost in uspešnost pri izvajanju delovnih nalog s hkratnim angažiranjem na samoupravnem in družbenopolitičnem področju. V imenu posameznikov se je za-

hvalila za odlikovanja Marija Straus.

S podelitvijo teh odlikovanj se je v bistvu zaključilo praznovanje treh jubilejev »Perutnine« Ptuj, ki smo jih proslavljali v lanskem letu t. j. 70. obletnice obstoja podjetja, 30. obletnice osvoboditve dežele in uspešne povojne graditve delovne organizacije ter 25. obletnice delavskega samoupravljanja, v okviru katerih so tudi nastali predlogi za odlikovanja. Jakob Butolen

# Volili smo nove samoupravne organe

Po samoupravni reorganizaciji v Mesokombinatu »Perutnina« Ptuj in ustanovitvi novih TOZD so bile pred kratkim volitve v vse samoupravne organe na nivoju TOZD in delovne organizacije.

Z neposrednimi volitvami so bili v TOZD izvoljeni člani delavskih svetov, odbori za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu, odbori delavske kontrole ter odbori za zaščito delovnih dolžnosti. Volitve v skupne organe na nivoju delovne organizacije so bile opravljene istočasno, na njih pa so bili izvoljeni delavski svet, odbor za gospodarstvo, odbor za življenjske pogoje in družbeni standard, odbor za informiranje ter odbor delavske kontrole. Novoizvoljeni organi so se doslej povečini že tudi konstituirali in izvolili svoja vodstva.

Delavski svet delovne organizacije je sestavljen po delegatskem sistemu, v katerem ima vsaka TOZD po 4 člane. Delovna skupnost Skupnih služb je v najvišji skupni samoupravni organ volila 3 delegate. Sestav delegacije v TOZD obrat za »Kooperacijo« je sestavljen tako, da ga tvorijo trije člani-kooperanti in 1 delavec.

Za predsednika skuonega delavskega sveta je bil izvoljen Drago Čater iz Kooperacije.

Odbor za gospodarstvo delovne organizacije šteje 12 članov. Vsaka TOZD je vanj volila po dva svoja delegata. Predsednik tega odbora je postal Ivan Zupanič iz TOZD Farm.

Odbor za življenjske pogoje in družbeni standard šteje 14 članov. Tvorijo ga delegati iz vsake TOZD in skupnih služb in sicer po dva člana. Za predsednika odbora je bil izvoljen Franc Kodela.

Odbor šteje pravtako 14 članov in ga sestavljajo delegati TOZD in skupnih služb. Za pred-

sednika tega odbora je evidentirana Marija Straus iz TOZD Tovarne krmil. Odbor se še ni konstituiral.

Na nivoju delovne organizacije je izvoljen tudi 12-članski odbor notranje kontrole, ki ga tvorijo delegati TOZD. Za predsednika odbora je bil izvoljen Franc Zupanič iz TOZD »Kooperacije«.

### KONSTITUIRANJE SAMOUPRAVNIH ORGANOV V TOZD

#### TOZD Mesna industrija:

Delavski svet te največje temeljne organizacije šteje 15 članov. Za predsednika delavskega sveta je bil izvoljen Ivan Habjanič.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu šteje 7 članov. Za predsednika odbora je bil izvoljen Djuro Boj.

Odbor za varstvo delovnih dolžnosti šteje 3 člane in 3 namestnike. Odbor se še ni konstituiral.

Samoupravna delavska kontrola šteje 7 članov. Za predsednika je izvoljen Vinko Kramberger.

#### TOZD Tovarna krmil:

Delavski svet TOZD šteje 11 članov. Za predsednika DS je izvoljen Ivan Grahl.

Odbor za medsebojna razmerja TOZD šteje 7 članov. Predsednik odbora je postal Ivan Orlač.

Odbor za varstvo delovnih dolžnosti šteje 3 člane in 3 namestnike in se še ni konstituiral.

Samoupravna delavska kontrola v TOZD šteje 5 članov. Odbor se še ni konstituiral.

#### TOZD Perutninske farme:

Delavski svet TOZD šteje 13 članov. Predsednik delavskega sveta je Vilko Zupan.

Odbor za medsebojna razmerja šteje 7 članov. Predsednik odbora je Anton Koletnik.

Odbor za varstvo delovnih dolžnosti šteje 3 člane in 3 namestnike. Odbor se še ni konstituiral.

Samoupravna delavska kontrola šteje 5 članov. Za predsednika je izvoljen Stanko Kovačič.

#### TOZD PP Commerc:

Delavski svet TOZD šteje 13 članov. Predsednik DS je Stanko Markez.

Odbor za medsebojna razmerja šteje 7 članov. Predsednik odbora je Marija Černe.

Samoupravna delavska kontrola se sestoji iz petih članov. Konstituiranje še ni opravljeno.

Odbor za varstvo delovnih dolžnosti šteje 3 člane in 3 namestnike. Konstituiranje še ni izvršeno.

#### TOZD Servis:

Delavski svet TOZD šteje 13 članov. Predsednik DS je Ludvik Šeruga.

Odbor za medsebojna razmerja šteje 7 članov. Predsednik odbora je Franc Majerič.

Odbor za varstvo delovnih dolžnosti, ki se sestoji iz treh članov in treh namestnikov ter 5-članski odbor delavske kontrole še nista konstituirana.

#### Skupne službe:

Svet delovne skupnosti Skupnih služb šteje 11 članov. Za predsednika sveta je bil izvoljen Martin Vegan.

Odbor za medsebojna razmerja delovne skupnosti šteje 7 članov. Predsednik odbora je postal Peter Jurkovič.

Odbor za varstvo delovnih dolžnosti šteje 3 člane in 3 namestnike. Predsednik odbora je Ivan Cvetko.

#### TOZD »Kooperacija« Hajdina

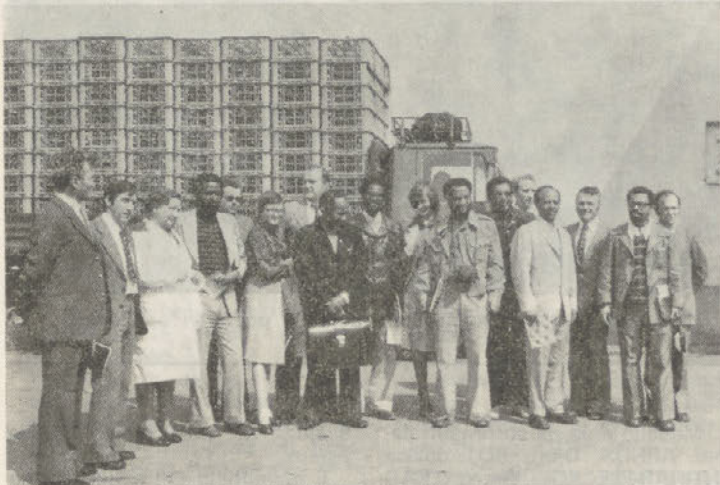
Delavski svet TOZD šteje 21 članov. Sestavlja ga 13 članov kooperantov in 8 delavcev. Za predsednika je bil izvoljen kooperant Anton Brglez.

Odbor za medsebojna razmerja v TOZD šteje 7 članov. Sestavljajo ga delavci TOZD. Predsednik odbora je postal Stanko Cvetko.

(Nadaljevanje na 6. strani)



# Obisk iz prijateljske afriške dežele



Obisk delegacije iz Etiopije

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi so obiskali Perutninski kombinat »Pivka« gosti iz Etiopije.

V organizaciji Zavoda SRS za mednarodno znanstveno, tehnično in prosvetno-kulturno sodelovanje so prišli v kombinat na enodneveni študijski obisk 16. 4. 1976 direktorji kmetijskih podjetij iz Etiopije. Skupino osmih direktorjev je vodil član oddelka v Ministrstvu za razvoj nacionalnih bogastev.

Obisk je izkoriščen za ogled proizvodnih objektov. Razgledali so si novo farmo na Kalu, klanico in obrat enega od največjih kooperantov v Podnanosu.

Ob priložnosti pogovorov so se gostje iz Etiopije zanimali za organizacijo ter pogoje perutninske proizvodnje. Posebej so se zelo zanimali za vzrejo brojlerjev v kooperaciji, kakor tudi za samoupravne odnose.

Saša Cuculić

## Obvestilo

V zadnji številki so pri prispelih: »Uzakojeno je samoupravno in celotno družbeno planiranje«, »Novi plačilni sistem« in »Ing. Marjan Munda petdeset letnik« pomotoma izostala imena avtorjev. Opravičujemo se avtorjem Slavku Brglezu, Martinu Berdnju in Stojanu Hergouthu za to ne ljubo napako.

Uredništvo

Dopisujte  
v  
glasilo  
PERO  
perutninarjev

Jakob Butolen

## DRUŽBENA SAMOZAŠČITA JE NELOČLJIV DEL SAMOUPRAVLJANJA

Zavedajoč se pomembnosti družbene samozaščite kot sestavnega dela boja za oblast delovnega človeka, smo v našem podjetju imenovali 3 — 5-članske komisije za družbeno samozaščito, in sicer:

1. Komisija za družbeno samozaščito DS Skupne službe
2. Komisija za družbeno samozaščito TOZD Perutninska proizvodnja
3. Komisija za družbeno samozaščito TOZD Obrat za kooperacijo

Na nivoju TOZD oziroma DS Skupnih služb delujejo komisije kot samostojen nosilec te dejavnosti, na nivoju podjetja pa kot 15-članski odbor družbene samozaščite.

Glede na to, da smo podpisniki družbenega dogovora o družbeni samozaščiti občine Postojna in da je zaželeno, da bi vsi vedeli, kako je organizirana družbeno samozaščita v naši občini, posredujemo organizacijsko strukturo družbene samozaščite občine Postojna:

1. Svet za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ki je izvršilno politično telo občinske skupščine, ki na nivoju občine združuje in idejno vodi dejavnosti področja ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite.

2. Koordinacijski odbor za družbeno samozaščito, ki razvija, povezuje in usmerja ustanovljene odbore in komisije za družbeno samozaščito ter občane v aktivnosti na tem področju.

Ni odveč pripomniti, da bo koordinacijski odbor za družbeno samozaščito občine Postojna organiziral ustrezne seminarje za vse člane komisije oziroma odborov za družbeno samozaščito. M. Š.

## Potrebna previdnost

# Sposobnosti za preprečevanje požara

Prepričan sem, da nisem predvidel vseh možnih povzročiteljev požara, kar bi bilo praktično skoraj nemogoče. Kljub temu pa se moramo za slučaj požara pripraviti. Na območju naše republike nimamo še enotnih pogledov, kako naj bo vzrejališče opremljeno. Na območju, ki ga pokriva vzreja brojlerjev, je zato mnogo tolačenj, kaj bi bilo najprimernejše. Do tega zapisa je prišlo ravno zato, ker sta nam v minuli zimski sezoni pogoreli dve vzrejališči, večkrat pa je bil požar preprečen zaradi hitre intervencije rejcev. Da bi bilo gašenje uspešnejše, priporočamo, naj bo vsako vzrejališče opremljeno, s primernim številom gasilnih aparatov. Najbolj pripraven je aparat na suho polnjenje, torej z oz-

nako »S«. Na trgu imamo inačice v 6 in 9 kg izvedbi. Zakaj ravno S aparat. S tem aparatom lahko gasimo električno napeljavno, plinsko postajo ali pa ogenj, ki ga povzroči peč na trdo gorivo. Pri gašenju ne poškodujte zelo občutljivih električnih naprav, kot so regulatorji, stikalne ure in drugo. Gasilni aparat mora biti zelo blizu vrat, da je dostopen za gašenje. Nova vzrejališča so že itak opremljena s hidranti, vendar tudi tukaj ne smemo zanemarjati preventive. Zato še zadnji nasvet. Bodimo tako previdni, da do požara ne bo prišlo; tako bomo očuvali svojo in družbeno lastnino. Omejevanje požara pa je zelo težavno in malo učinkovito, vendar se moramo oskrbeti tudi za takšne primere.

## V »Perutnini« Ptuj

## VOLILI SMO nove samoupravne organe

(Nadaljevanje s 5. strani)

Odbor za varstvo delovnih dolžnosti šteje 3 člane in 3 namestnike. Odbor se še ni konstituiral.

Samoupravna delavska kontrola šteje 5 članov. Sestavljajo jo trije kooperanti in 2 delavca. Za predsednika odbora je izvoljen Franc Zupanič.

V TOZD sta bila izvoljena še Hranilno-kreditni odbor in odbor sklada rizika. Prvi šteje 9 članov in ga sestavlja 6 kooperantov in trije delavci. Za predsednika odbora je bil izvoljen Peter Nikolič — kooperant. V odbor sklada rizika je bilo voljenih 6 kooperantov, predsednik odbora pa je postal Ivan Grajf ml.

V novoustanovljenih temeljnih organizacijah združenega dela so bile opravljene tudi volitve temeljnih delegacij za zbor združenega dela in splošne delegacije samoupravnih interesnih skupnosti.

## OGLEDALO



Tozdi med seboj — po 1. aprilu

A. ŠEVČIK, Večernji list

Spoštovani bralci!

Odpiramo novo rubriko »IZ PRAVNE PRAKSE«.

V njej vas bomo seznanjali s pravnimi stališči sodnih organov, zlasti iz področij medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu. Poskušali bomo tudi odgovarjati delavcem

na konkretno postavljena vprašanja. Odgovarjali bomo le na tista vprašanja, v tekoči številki glasila, ki bodo prispela do 15. v mesecu na uredništvo.

Uredništvo



# Kakšno izobraževanje v delovnih organizacijah

CEPRAV JE TEŽKO DEFINIRATI CELOTNO VSEBINO IZOBRAŽEVANJA V DELOVNIH ORGANIZACIJAH, OZIROMA DELITI PO PODROČJIH DELA, BOM POSKUSAL NAŠTETI NEKAJ DELOVNIH PODROČIJ, ZA KATERA MENIM, DA BI JIH BILO POTREBNO POSEBNO OBDELATI.

Izobraževanje:

- ANALITIKA
- PLANIRANJE IZOBRAŽEVANJA
- IZDELAVA PROFILOV — PROGRAMIRANJE
- ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA Z LASTNIM KADROM
- ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA S SODELOVANJEM IZOBRAŽEVALNIH INSTITUCIJ
- IZOBRAŽEVANJE IZ VARSTVA PRI DELU
- DRUŽBENO-POLITIČNO IZOBRAŽEVANJE
- ŠTIPENDISTI
- VAJENCI
- PRIPRAVNIKI
- POČITNIŠKA PRAKSA IN DELO MED POČITNICAMI
- STROKOVNI OBISKI PODJETJA (STROKOVNE EKSKURZIJE)
- KADROVSKA IN IZOBRAŽEVALNA PROBLEMATIKA
- SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE IZOBRAŽEVALNIH AKCIJ IN IZOBRAŽEVALNA EVIDENCA

**ANALITIKA** — To področje naj bi obsegalo analizo kvalifikacijske strukture (kategorije zaposlenih, število zaposlenih, delovna mesta, šolska izobrazba, starost);

— ugotavljanje trenutnih in perspektivnih potreb ali zahtev delovne organizacije;

— organizacijska struktura delovne organizacije in popis proizvodnega dela (popis dela po posameznih delovnih mestih);

— priprave za izdelavo izobraževalnega modela (utrjevanje globalnih, diferenciranih izobraževalnih potreb, profiliranje poklicev, analize metod in postopkov za proučevanje izobraževalnih potreb);

— analiza temeljnih funkcij delovne organizacije;

— analiza razvoja izobraževanja, analiza koncepta izobraževanja;

— sistem izobraževanja;

— analiza rangiranja vrednosti dela (metode analitične ocene delovnih mest);

— analize sistemizacije delovnih mest.

**PLANIRANJE** — To področje naj bi obsegalo:

— planiranje izobraževalnih akcij;

— planiranje na osnovi analize stanja pri posameznikih;

— planiranje na osnovi analize obstoječih in predvidenih problemov;

— plan izobraževanja (ugotovljene potrebe, reševanje trenutnih in perspektivnih potreb, zajemanje celotne problematike potreb, groba vsebina posameznih akcij);

— ugotovljene potrebe (obstoječe stanje, analiza plana kadrov);

— plan perspektivnega razvoja delovne organizacije;

Sam plan izobraževanja naj bi vseboval:

— naslov in obliko izobraževalne akcije;

— metode izvedbe akcije,

— čas trajanja akcije,

— mesto,

— število udeležencev,

— izvajalce, nosilce,

— rok izvedbe,

— stroške,

— pripombe (zaključne).

**IZDELAVA PROFILOV — PROGRAMIRANJE**

Izdelava profilov obsega:

— izdelavo profilov za posamezna delovna mesta;

— izdelavo profilov za skupino delovnih mest;

— podatke o znanjih, ki so potrebna za delo;

— podatke o značilnostih glede na vrsto poklica;

— listo nalog — izobraževalna vsebina, potrebna delavcu za opravljanje dela na delovnem mestu;

— učni načrt (teoretični in praktični del, predmetnik);

Konkretni program naj bi vseboval:

— splošni del (cilj izobraževanja, število delavcev, mesto izvajanja, čas, predavatelji, učne metode, urnik izvajanja pouka, obrazec za spremljanje pouka);

— strokovni del (splošni podatki, tehnični podatki, sredstva za delo, pogoji dela, podatki o znanju, ki jih zahteva, delo, predmetnik, program predmetov teoretičnega pouka, program praktičnega pouka);

— zaključni del (pregled potrebnih ur za zaključni izpit, predračun stroškov, teoretični pouk, praktični, cene skript, material, nagrade, zaključne pripombe, kazalo).

**ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA Z LASTNIM KADROM**

— uvajalni seminarji (splošna seznanitev s podjetjem, organi-

zacija podjetja, samoupravna organiziranost, seznanitev z delovnim mestom);

— priučitev na delovnem mestu (Inštruktaža, seznanitev s pogoji dela, viri nesreč, osebna zaščitna sredstva, tehnološki proces, prikazovanje varnostnih delovnih postopkov, vključitev v delo — testi);

— interna polkvalifikacija, tečaji (anketiranje delavcev, razgovori, izdelava seznama zainteresiranih, mesto izvajanja, urnik, predavatelji, skripta, učne metode, učna sredstva, časovne rešitve za obiskovanje pouka, nadzor, priprave za zaključni izpit, evidenca);

— Interna kvalifikacija — približno enak postopek;

— prekvalifikacija;

— izobraževanje za druge potrebe proizvodnje (uvajanje nove tehnologije, organizacijske spremembe, izpopolnjevanje);

— izobraževanje za uspešno opravljanje tekočega dela (tečaji, seminarji, pridobitev specifičnih (specialnih) znanj za bolj uspešno opravljanje tekočega dela;

Oblike: tečaji, seminarji, demonstracije, posvetovanja, strokovna literatura.

**ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA S SODELOVANJEM IZOBRAŽEVALNIH INSTITUCIJ**

To področje zajema:

— izobraževanje za proizvodno tekoče delo: (tečaji za viličarje, skladiščnike, kurjače, čuvaje-vratarje, voznike, tečaje strojnih knjigovodij, operaterje, programerje, tečaji tujih jezikov in dr.);

— izobraževanje za napredek in razvoj (tečaji WOR-FACTOR in REFA sistem, tečaji, analize, vrednosti, tečaji s področja organizacijskih ved, tehnologije, tečaji s področja raziskovalnega dela in dr.);

— seminarji — tečaji za tehnično izobraževanje;

— kadrovska in psihosocialna problematika in medicina dela;

— seminarji — tečaji z ekonomskega področja in organizacije;

— seminarji — tečaji za splošno izobraževanje;

— drugi seminarji — tečaji;

— pogodbe z zavodi za zaposlovanje in drugimi inštitucijami v sofinanciranju nekaterih izobraževalnih akcij.

**IZOBRAŽEVANJE IZ VARSTVA PRI DELU**

Področje varstva pri delu naj bi zajemalo:

— uvajalne seminarje;

— priučevanje na delovnem mestu (tehnično varstvo, pravice, odgovornosti in dolžnosti delav-

cev, požarno in zdravstveno varstvo);

— tečaje interne polkvalifikacije in kvalifikacije (splošni varstveni ukrepi, varstveni ukrepi na posameznem delovnem mestu, vzdrževanje in pravilna uporaba zaščitnih sredstev in ročnega orodja, nevarnosti električnega toka, higiensko-zdravstveno varstvo, prvo pomoč in prijave nesreč pri delu);

— navodila za varno delo in preverjanje znanja;

— pripravo programov varstva pri delu (delavci proizvodnje, delovodje, obratovodje, vodilni);

— organizacijo seminarjev — tečajev in pošiljanje delavcev na iste;

— opravljanje strokovnih izpitov (Zavod za varstvo pri delu);

— požarna varnost (oprema, izobraževanje).

**DRUŽBENO-POLITIČNO IZOBRAŽEVANJE**

To področje izobraževanja naj bi zajemalo:

— izobraževanje za delegate (družbeno ek. ureditev, družbeno politična ureditev, temelji delegatskega sistema, samoupravni sporazumi, družbeni dogovori, SIS, komuniciranje v delegatskem sistemu, informiranje);

— izobraževanje za člane delavskih kontrol;

— izobraževanje za člane odborov in komisij družbene samozaščite;

— izobraževanje članov drugih samoupravnih organov;

— izobraževanje članov družbeno-političnih organizacij;

— družbeno-ekonomsko izobraževanje;

— idejno-politično izobraževanje (marksistično izobraževanje);

Oblike: seminarji, tečaji, šole samoupravljalcev, politične šole, predavanja, udeležba na svečanih prireditvah, akcijah, literaturna itd.).

— idejno-politično izobraževanje (marksistično izobraževanje);

Oblike: seminarji, tečaji, šole samoupravljalcev, politične šole, predavanja, udeležba na svečanih prireditvah, akcijah, literaturna itd.).

**ŠTIPENDISTI**

Delovno področje, ki bo zajemalo problematiko štipendistov, bi moralo vsebovati:

— plan kadrov;

— ugotavljanje letnih potreb po štipendistih;

— razpis štipendij;

— predlog za dodelitev štipendij;

— sklepanje pogodb o štipendiranju;

— evidenca.

Pri tem ne smemo pozabiti na:

— vzdrževanje stikov s štipendisti in kontrolo poteka študija;

— obvezno počitniško prakso štipendistov;

— pomoč pri izdelavi diplomske naloge;

(Nadaljevanje na 8. strani)



# Kakšno izobraževanje v delovnih organizacijah

(Nadaljevanje s 7. strani)

- druga opravila in predvideni rok zaključka študija.
- Pri izrednih študentih na:
  - plan kadrov;
  - ustrezno zasedenost delovnih mest;
  - seznanitev vseh zaposlenih o možnostih izrednega študija;
  - prošnje za pomoč pri izrednem študiju;
  - pogodbe;
  - evidenca;
  - kontrola poteka študija, pomoč;
  - evidenca delavcev, ki študirajo (nimajo pogodb s podjetjem).

## VAJENCI

- ugotavljanje potreb;
- objava prostih učnih mest;
- predlogi za zasedbo;
- sklepanje pogodb o vajenskem razmerju;
- evidenca;
- vzdrževanje stikov in spremljanje poteka študija in prakse;
- stiki s poklicno šolo.

## PRIPRAVNIKI

- letni plan pripravnikov;
- viri pripravnikov;
- izdelava programa za pripravnike (splošni del, strokovni del);
- sprejem pripravnikov (predlog, določanje opravil, mentor, seznanitev s podjetjem);
- spremljanje poteka pripravništva (reševanje tekočih problemov, konzultacije, razgovori z mentorjem, kontrola pripravniškega dnevnika);
- strokovni izpit (formiranje komisije, splošni in strokovni del izpita, potrdilo o opravljenem izpitu, evidenca);
- razporeditev pripravnika.

## POČITNIŠKA PRAKSA IN DELO MED POČITNICAMI

- V področje priprav in organizacije počitniške prakse pride:
  - priprava letnega plana počitniške prakse;
  - dogovori s šolami, fakultetami;
  - priprava programa (posamezne šole, razredi, izdelava strokovne priloge dnevniku počitniške prakse);
  - zbiranje prošenj in izdelava razporeda;
  - potrditev in obvestila;
  - sprejem učencev, študentov;
  - spremljanje poteka prakse;
  - nagrade;
  - evidenca.

Približno enak postopek je tudi v pripravah in organizaciji dela med počitnicami za posameznike ali skupine učencev, študentov.

## STROKOVNI OBISKI PODJETJA (STROKOVNE EKSKURZIJE)

- pregled zahtevkov (obvestila, določanje terminov);
- priprave in sprejem (zbiranje ustreznih podatkov o delovni organizaciji, zagotovitev vodičev — spremljevalcev, razdelitev po skupinah, ogled delovne organizacije);
- strokovni razgovori (splošni in drugi podatki o delovni organizaciji, vprašanja tehnologije, razvoja, organizacije in dr.);
- evidenca strokovnih obiskov in dr. podatki.

## KADROVSKA IN IZOBRAŽVALNA PROBLEMATIKA

- V to delovno področje sodijo v delovni organizaciji:
  - sodelovanje s kadrovske službe (skupne analize, planiranje kadrov, sprejem in razporeditev kadrov, spremljanje kadrov, poročila v zvezi z rednimi in izrednimi študenti, vajenci itd.);
  - sodelovanje z drugimi službami v delovni organizaciji;
  - sodelovanje s finančno-ra-

čunovodskim sektorjem (kontrola porabe sredstev sklada za izobraževanje);

- propaganda izobraževanja (podajanje obvestil, diskusije na različnih forumih, pisani članki);
- poročila v zvezi z izobraževanjem.
- Izven delovne organizacije:
  - družbeni dogovori in samoupravni sporazumi (analize, pripombe, razprave na nivoju delovne organizacije, priprava predloga v potrditev ustreznemu organu);
  - usklajevanje internih aktov z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi;
  - sodelovanje s šolami, fakultetami, zavodi, inštituti, družbeno-političnimi faktorji v zvezi z izobraževanjem (raziskave, ankete, vprašalniki, izdelava programov, kadrovska in izobraževalna politika itd.).

## SPREMLJANJE V VREDNOTENJE REZULTATOV VSEH IZOBRAŽEVALNIH AKCIJ IN IZOBRAŽVALNA EVIDENCA

Vse izobraževalne oblike, akci-

je morajo spremljati ustrezne metode in po njih tudi vrednotene. Odveč je govoriti o funkcioniranju tega celotnega sistema, brez ustrezne evidence, ki je posebej značilna za področje študentov.

Izražamo željo, da bi prispeval ta strokovni članek o izobraževanju v delovnih organizacijah ustvarjanju pravilne slike o vsebini in velikosti tega delovnega področja, ki je v zadnjih letih močno prisotno v razvoju celotnega gospodarstva. Zelo vesel bi bil, če bi spremenil ta koncept nekatera mišljenja v izobraževanju, kot tudi to, če bi prispeval ureditvi tega področja v nekaterih delovnih organizacijah.

Resnica je, da je investicija v izobraževanje človeka — delavca, najboljša investicija, resnica pa je tudi, da ne porabi veliko delovnih organizacij še vedno vseh sredstev, ki so predvidena za izobraževanje, ali pa porabi sredstva v druge namene.

Mato Šoljič

## Domovina, si še kakor zdravje?

Pri založbi Borec je pravkar izšla knjiga Petra Likarja, ki nosi prav tak naslov, kot je naslov tega sestavka. S tem delom dobivamo Slovenci novo razširjeno in poglobljeno informacijo o našem okolju. Avtor, znani TV komentator Peter Likar, je po vsej Sloveniji zbral stotine primerov onesnaženja okolja, ki ponekod prerašča že v pravo katastrofo. V osnovi se je pretežno oslanjal na podatke naših in tujih raziskovalcev, ki se ukvarjajo s posameznimi področji, potem pa je okrog tega jedra nanizal žive primere, ki jih je ilustriral s pripovedovanjem prizadetih ljudi, družbenopolitičnih delavcev in z lastnimi opazovanji ter ugotovitvami. Naravnost leksikografsko poznavanje problema, poznavanje ozadij, želja po izboljšanju ogroženega okolja, navajanje primerov, ko je bilo okolje rešeno pred onesnaževanjem, hkrati pa brezkompromisnost do nekaterih krivcev dajejo delu še poseben pečat. Knjiga je napisana s spretno roko novinarja in bralca pritegne, da je ne odloži, dokler je ne prebere. Mnogi med tistimi, ki so knjigo že prebrali, so jo poimenovali kar »kriminalka o našem okolju«.

V takem okolju sta avtor in fotografski mojster ing. Marjan Smerke posnela marsikatero fotografijo. Knjiga je opremljena s približno 120 barvnimi in črno-belimi fotografijami, ki sam tekst več kot zgovorno dopolnjujejo. Avtor obravnava ogroženost zemlje, vode, krasa, gramoznic, živali, hrane — vsega, kar nas obdaja in na kar ljudje dostikrat še ne pomislimo, da so v nevarnosti. Vsi obravnavani problemi zadevajo Slovenijo. Avtor le ponekod sega v druge republike ali na širša območja.

Knjigo bi moral imeti vsak občan, ki mu ni vseeno, kaj je sojeno našemu okolju, predvsem pa bi jo morali imeti tisti, ki se

že po naravi svojega dela ukvarjajo ali pa bi se morali ukvarjati z bojem proti onesnaževanju okolja: delavci v industriji, delegati, delavci v organizacijah javne uprave in šol. Bolj ko se dviga življenjski nivo, bolj je ogroženo človekovo okolje, hkrati s tem pa raste tudi zavest občanov in skrb, da bi okolje vendarle zavarovali in ga ohranili.

Če ob vsem, kar nam to branje nudi, zanemarimo včerajšnji ali današnji dan, ta trenutek (čeprav tega enostavno ne moremo) in se ozremo malček naprej in se spet zamislimo nad vprašanjem okolja, ki je naš skupen problem, šele tedaj se prav zavemo, da nam v usodnih časih

onesnaženo okolje ne bo zaveznik, temveč velik sovražnik. Prenekateri se še predobro spominjo, ko so se morali odpovedati požirku vode na dolgem pohodu, ker je bila voda okužena. Strupi in odplake nam še bolj zmanjšujejo vire. Med NOB je bila umazanija šteta med sovražnike, posebej še, ker ni bilo dovolj zdravil. In kako bo jutri? Potrebne so nam čiste podzemne jame, gore, gozdovi, naravna zavetišča in skladišča. Zaledje je naš prostor gibanja in življenjski vir v času miru in v času vojne.

O vsem tem in še mnogočem govori ta knjiga. Knjiga, ki je naša vest. Knjiga, ki nas uči. Knjiga, ki je vredna branja. Knjiga — za danes in za jutri. To je branje, ob katerem se šele prav zavemo, kako daleč smo že zabredli in kaj nas šele čaka, če si ne bomo vsi skupaj še bolj prizadevali, da pride do streznitve v našem mišljenju in v povsem praktičnem delovanju.

Seveda pa to ni nobeno črnogledo pisanje. Avtor s pozornostjo opiše vsak pozitiven premik, ki ga je bilo moč zaslediti zadnja leta.

Uvod h knjigi »Domovina, si še kakor zdravje?« je napisal predsednik komiteja za varstvo okolja in podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije dr. Avguštin Lah.

Knjigo naročite na naslov: ZALOŽBA BOREC, knjigotrški oddelek, 61000 Ljubljana, Miklošičeva 28/1.

Cena: 250 dinarjev. Naročnino lahko poravnate tudi v dveh ali treh obrokih.



# Enakovrednost statuta in samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu

V praksi se večkrat vprašamo, kateri splošni samoupravni akt temeljne organizacije je temeljni in kateri so njemu podrejeni ali pa, kateri so si enakovredni. Sodišče združenega dela SR Slovenije je o tem ob pritožbenem postopku na stališču, ki ga podajamo v skrajšani obliki.

Po ustavni določbi 131. čl. 4. odstavku SR Slovenije ne smejo biti statut in drugi samoupravni akti organizacij združenega dela v nasprotju s samoupravnim sporazumom o združevanju. Statut in samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu sprejemajo delavci z osebnim izjavljanjem na zborih delavcev ali s podpisovanjem. Zato ne moremo govoriti o medsebojni hierarhiji teh dveh splošnih aktov, saj sta po svoji pravni veljavi enakovredna. Vprašamo se, katera določila se lahko uporabljajo v praksi, če niso skladno urejena v teh dveh splošnih aktih?

Pri tem se je poslužilo Sodišče združenega dela SR Slovenije uporabe splošnega pravnega pravila, da poznejši akt razveljavlja prejšnjega, kolikor je slednji z njim v nasprotju.

Pri uporabi določil samoupravnih splošnih aktov temeljne organizacije velja torej pravilo: Če je s kasnejšim določilom splošnega samoupravnega akta spremenjeno določilo že obstoječega enakovrednega splošnega samoupravnega akta, je treba pri ugotavljanju veljavnosti določila uporabiti splošno pravno pravilo, da kasnejši akt razveljavlja prejšnjega, kolikor je slednji z njim v nasprotju.

## ZAHTEVA ZA SODNO VARSTVO

Temeljna organizacija je sklenila, da delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu v tej temeljni organizaciji. Delavec z odločitvijo ni bil zadovoljen in je vložil predlog za razveljavitev sklepa temeljne organizacije pri Sodišču združenega dela. Njegov predlog je prvostopno sodišče zavrglo. Na njegovo pritožbo je Sodišče združenega dela SR Slovenije potrdilo sklep prvostopnega sodišča.

Postopek za varstvo pravic delavcev je urejen v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki so ga sprejeli tudi delavci te temeljne organizacije. Po sporazumu in zakonu ima delavec pravico v 15 dneh od vročitve odločbe pravico sprožiti postopek za varstvo pravic. Temeljna organizacija pa mora delavcu omogočiti, da lahko vložiti zahtevo za varstvo svojih pravic zoper vsako odločbo.

V konkretnem primeru delavec ni bil zadovoljen z odločbo o sprejemu na delo za določen čas. Pri pristojnem organu v temeljni organizaciji pa ni zahteval varstva svojih pravic, ampak je podal

predlog za razveljavitev sklepa prvostopnega organa temeljne organizacije naravnost na Sodišče združenega dela. Iz zakonitih razlogov je Sodišče združenega dela predlog delavca upravičeno zavrglo.

Zaključek je torej jasan. Če delavec ni zahteval varstva svojih pravic v temeljni organizaciji, sodišče združenega dela ne more obravnavati njegove zahteve za sodno varstvo.

## PRAVNI POUK

Vsaka odločba mora imeti uvod, izrek, obrazložitev in prav-

ni pouk. To ne velja samo za odločbe državnih organov, ki jih ti izdajajo v upravnem ali kate-remkoli sodnem postopku, ampak tudi za odločbe, ki jih izdajajo temeljne organizacije združenega dela na podlagi samoupravnih aktov ali sklepov organov upravljanja.

Večkrat zasledimo, da posamezne odločbe, ki jih sprejemajo naši delavci, nimajo potrebne določila o pravnem pouku. Zakon o medsebojnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci (Ur. l. SRS, št. 18/74), je izrecno predpisal, da mora vsaka pismena odločitev o delavčevi zahtevi vsebovati pravni pouk o pravicah do preizkusa oziroma do sodnega varstva. Še več. Da bi v celoti zaščitil delavca, je določil, da napačen pravni pouk ne sme biti delavcu v škodo. Odločba ali

sklep, ki nimata pravnega pouka ali je ta pomanjkljiv ali nerazumljiv se lahko izpodbijata.

Sodišče združenega dela SR Slovenije je v konkretni zadevi v celoti potrdilo takšno stališče. Zaradi nejasnega in pomanjkljivega pravnega pouka je namreč delavec vložil predlog za sodno varstvo svojih pravic po preteku zakonitega roka. Prvostopno Sodišče združenega dela je njegov predlog zavrglo kot prepozen. Drugostopno sodišče, Sodišče združenega dela SR Slovenije, pa je prvostopni sklep sodišča razveljavilo. Med drugim je v obrazložitvi navedlo: »Ta pouk ni niti konkreten ter iz njega ni razvidno niti kakšno pravno sredstvo ima delavec na razpolago, niti v kakšnem roku mora to pravno sredstvo vložiti. Zaradi tega je pritožbeno sodišče pritožbi ugodilo, prvostopni sklep razveljavilo in zadevo vrnilo v nadaljnji postopek.«

Pravni pouk mora torej biti jasn, konkreten in navajati rok, v katerem mora delavec vložiti svoj zahtevek za varstvo pravic ali za sodno varstvo in tudi na kateri organ ga vložiti.

Franc Potočnik

## Perutninarstvo v srednjeročnem programu kmetijstva

Usklajevanje srednjeročnih programov vseh panog gospodarstva je v polnem teku. Usklajenost znotraj republik je pogoj dobrega in realnega usklajevanja tudi na nivoju zveze. V ta namen usklajujejo posamezne veje gospodarske načrte in stopajo k sprejemanju gospodarskih načrtov tudi podjetja v smislu zakona o načrtovanju. Tudi kmetijstvo Slovenije usklajuje v podjetjih in preko zbornice ter sekretariata za gospodarstvo in sekretariata za kmetijstvo svoj bodoči razvoj za srednjeročno obdobje 1976/80.

V petek, 28. 5. 1976 je bil pri podpredsedniku gospodarske zbornice ing. Dvoržaku šestanek direktorjev vseh perutninarskih organizacij Slovenije, raziskovalne postaje Rodica in predstavnikov zbornice. Na njem je tekla beseda o potrebnem usklajevanju razvojnih programov, enotnem planiranju in zlasti o vključitvi domače selekcije v razvojne programe podjetij in perutninarstva kot celote. Doseženi rezultati na področju selekcije, ki jo že nekaj let opravlja raziskovalna postaja Biotehnične fakultete v Ljubljani, nam zagotavljajo na osnovi testov, izkušenj z materialom in ob potrebnih finančnih in razvojnih podpori, da se bo lahko razvijalo perutninarstvo, slovensko in postopoma tudi jugoslovansko, na temelju lastne selekcije, neodvisno od uvoza. Preusmeritev vsekakor ni lahka, kar so ugotovljali tudi vsi prisotni, vendar je prav, da k njej pristopimo postopno, da že dosežene re-

zultate Rodica še izboljša, perutninarji pa to podprejo in omogočijo z vso resnostjo, tako finančno kot z vključevanjem materiala v proizvodnjo.

Domača selekcija bi naj pomenila tudi osrednjo skupno naložbo in skupno razvojno dejavnost vseh slovenskih perutninarjev ob pogoju, da s primernimi komercialnimi prijemi preraste v jugoslovansko selekcijo. Partnerjev in interesentov po ugotovitvah prisotnih tudi v drugih republikah ne manjka. Organizacijsko in akcijsko je za-

dolžen speljati to nalogo naš SOZD ob sodelovanju vseh slovenskih perutninarjev in tako tudi upravičeno ob podpori merodajnih gospodarskih, strokovnih in družbenopolitičnih faktorjev republike in zveze.

Rezultati domače selekcije so spodbudni, zlasti pri nekaterih partnerjih. Zato ni razloga, da ne bi smeli kreniti naprej.

Več o tem bomo pisali v eni od prihodnjih številčk glasila.

Franc Tomanič

## DAN PERUTNINARJEV

je vsako leto prijetna družabna prireditev v Ptuj ali v okolici



Tretji dan perutninarjev na Borlu



# MARIJA KRISTAN iz Trnja 74

Spet smo na vrsti, da predstavimo nekoga med našimi kooperanti. Ali kdo naj bo izbranc? Večji kooperanti, večji po pitališču, so bili že predstavljeni, med manjšimi bi bilo treba nekoga izbrati, saj so še vedno v večini in še lep čas bodo. V tej skupini imamo vseh vrst sodelavcev, od najslabših do najboljših. Gotovo ni naključje, da so najuspešnejši prav rejci, ki niso glasni, se skoraj nikoli ne pritožujejo čez piščance in krmo in vendar nikoli ne mirujejo. Vedo, da poteka reja pri njih doma, v pitališču in ne na sestankih, zato za vsako malenkost kličejo, se posvetujejo; o nevarnostih, ki piščancem v reji pretijo, z nekimi šestimi čutom vnaprej poznajo. Zato, ker se zanimajo in imajo z delom resnično veselje, pa tudi z uspehom reje, ne samo z denarjem. Njihov živi interes je torej, da živalim nudijo, kar znajo in premorejo.

Med take kooperante bi lahko naštel mnoge, naj mi ne zamermijo, če se bom spomnil le nekaterih, saj bi bila vrsta predolga: Zanon Perovič iz Zabič, Ida Trebižan iz Kazelj, Rudolf Juretič iz Matulj, Franc Poles — Skodanščina, Marija Kristan iz Trnja, Milka Jager iz Zagona, Alfonz Blaško iz Lokavca, Franc Kosovel iz Zagajca, Franc Potočnik iz Orehovice, Gašper Abram iz Palčja, Jože Nedoh — Veliko Ubelsko, Janko Suša — Studeno, Ludvik Šabec — Slavina, Srečko Volk — Kal, Ivan Urdih — Podberg, Julijana Čermelj — Budanje, Milan Krkoč — Se- lo, Antonija Potepan — Mala Bukovica, Jože Primc — Velika Bukovica, Jože Humar — Podbreg, Ivan Malik — Slap, Izidor Petrič — Slap, Jože Rešeta — Slap, Marija Koren — Budanje, Ivan Jejič — Sp. Branica, Peter Fornazarič — Vogrsko, Andrej Grbec — Vrbovo, Bernarda Rojc — Vrbica itd.

Naj jih za danes vse predstavi Marija Kristan iz Trnja 74, ki po »stažu« še ne spada med najbolj izkušene, tolikanj hitreje pa je znala predpisano tehnologijo vskladiti s svojo (možno) prakso. Skupaj z možem Stanetom sta dosegla kar lepe rezultate, ne da bi preveč težačila, z natančnim delom, z redno in preudarno oskrbo. Pri tem jima daru za opazovanje in iznajdljivost ni manjka.

## FRAN LEVSTIK IN MARTIN KRPAN

Pred več kot sto leti je služboval na gradu Kalcu, pri takratnem veljaku in pesniku Miroslavu Vilharju, mladi Fran Levstik, ki je kasneje rad pisal klene zgodbe o našem slovenskem človeku. Zgodovinske zgodbe teh krajev in zanimivi značaji ljudi, ki jih je tod vsak dan videl, so mu vdahnili zamisel o njegovem znanem Martinu Krpanu, ki je prav tod tovoril sol iz Primorske prek Vrhov (vas visoko pod Sveto Trojico) na Bloško planoto in dalje proti Ljubljani ali na Dolenjsko in Hrvaško. Že Rimljani so pred 15 stoletji takratno Emono povezali z dvema »trdimi« cestama, čez Hrušico v Italijo in čez Bloško planoto

na Istro, kjer so imeli močnejše utrdbe. Kontrabant je bil čez te kraje zmeraj zelo živahen pojav, in prav tu mimo Trnja, kjer sta doma Kristanova, so mnogi »Krpani« tihotapili orožje, tovarili sol, tobak, začimbe in druge dragocenosti, da o konjskih tihotapcih ne govorimo.

Lik Krpana je Levstik povzel po Andreju Dolganu, 53-letnem kmetu, doma iz Šembij pri Knežaku, ki so ga leta 1827 izbrali kmetje iz 25 vasi premskega okraja, da je peš odnesel Cesarju na Dunaj njihove prošnje in pritožbe. Zgodilo se mu ni nič hudega, uspel pa tudi ni. Toliko v zvezi s krajevnimi posebnostmi in trenutkom časa, ko so v Trnju imeli sorazmerno večji transportni promet, kakor je danes po ljubljanskih cestah, če seveda za vsak primer izvzamemo Prešernovo. Trnje danes šteje 84 števil, včasih je bilo veliko večje.

## KRISTANOVA O SVOJIH IZKUŠNJAH

Zdaj pa poslušajmo Kristanovo:

»Prej smo redili živino, prašiče, čeprav lastne zemlje nismo imeli, pač pa smo jo jemali v najem. Mož je bil zaposlen pri »Javoru« Pivka, vendar samo z eno plačo nisva mogla šolati otrok. Prvi sin je izučen strojni ključavničar, drugi sin je strojni tehnik, najmlajša hčerka pa še obiskuje šolo za medicinske sestre.

Spominjam se, da smo prvič dobili piščance v rejo 6. decembra 1970, dva dni potem, ko je sinova žena povila hčerko.

Ko so te prve živali nakladali za prevzem v klavnico, so vozniški pomenljivo zatrjevali: »Hm, prvič so povsod najtežja piščeta, boste videli potem naslednje reje — ne bodo več.«

S prakso smo težo oddanih brojlerjev, nasprotno, stopnjevali in dosegali čedalje boljše uspehe.

vhlevljenih	provenienca	pišč./m <sup>2</sup>	čas vzreje	pop. teža kg	konverzija	% po-gina	zdravila dni/kg	PS (proizv. števil)
1.	4700 Ross III	16,2	55	1,73	2,26	2,3	0,125	136
2.	4500 Ross IV	15,5	57	1,82	2,32	2,8	0,12	134
3.	4500 Ross V	15,5	59	1,96	2,33	2,6	0,01	139
4.	4400 Ross VII	15,2	66	2,04	2,57	3,6	0,125	116
5.	4600 Ross V, VIII	15,9	59	1,87	2,45	5,5	—	122
6.	4600 Ross VIII	15,9	62	2,16	2,46	5,8	0,07	133
7.	4500 Hy IV	15,5	58	2,16	2,18	4,5	—	163
8.	4500 Hy IV, V	15,5	57	1,95	2,25	5,4	—	144
9.	4400 Prelux	15,2	55	1,84	2,29	4,2	—	140
10.	4600 Hy V	15,9	54	1,84	2,07	5,4	—	156
11.	4800 Hy VII	16,6	58	2,06	2,25	3,4	—	153
12.	4500 Hy VII							

stari 47 dni, rezultat se še ustvarja

## ZADOVOLJIVI DOSEŽKI

Kako ste dosegli, da redite zadnji dve leti popolnoma brez uporabe zdravilnih pripravkov in dosežki vendarle niso slabi?

»Da, tudi zato je bilo treba marsikaj žrtvovati! Predvsem smo se odpovedali reji živine, opustili smo prašiče in seveda tudi kokoši, ker je od nas tako zahtevala strokovna služba. Vzrejališče smo tudi uredili po nasvetih strokovne službe (vet. Tuta in Forsthuber) in s težavo, saj smo na robu vasi ter ventilacijo ni moč speljati, kakor bi bilo zaželeno. Vse štiri ventilatorje smo namestili v zadnji čelni zid in vsakemu podaljšali lov z ustrezno dolgim lesenitnim kanalom. Na kanalih so na vsak 1,5 m sesalne odprtine z zasuni za regulacijo. Dva ventilatorja čistita zrak v pritličju in dva v nadstropju.

Prostora sta široka po 8 m, dolga pa 18 m, v vsakem kurimo po 2 peči. Peči smo postavili na železne podstavke in ogradili z mrežo. Tudi 2 gasilna aparata imamo pripravljena. Poleg tega skrbno pregledujemo infra grelec v umetnih kokljah, ki so bojda že bili okrivljeni za požare. Saj se ognja kooperanti najbolj bojimo, spričo tega, da moramo prostore ogrevati skoraj v celi vzreji.

V vsakem prostoru je po 5 oken, ki so vsa opremljena s senčniki, tako da preprečimo premočno dnevno svetlobo. V vsakem prostoru so po 4 luči od 25 W ali ena na 36 m<sup>2</sup>. Malim piščancem v prvih dveh tednih svetila tudi dve žarnici v kokljah.

Koklje odstranimo 10.—12. dan in nato skrbno ogrevamo s

pečmi. Luči na stropu so brez lampionov. Čez nekaj dni stavimo lampione, ko pa se piščanci privadijo na manjšo svetlobo, prvič zatemnimo. Tudi ta moment zmanjševanja svetlobe smo upoštevali, številne ščitnike (lampione) čisto nalahno večkrat prebarvamo z zeleno obarvanim apnom, s čimer dosežemo postopno še bolj umirjen ambient.

Naslednji preizkušen prijem je, da upoštevamo, da mora biti po cepljenju nekaj dni višja temperatura. Vsakokrat po cepljenju potisnemo kazaljko na termostatu, ki uravnava ventilatorje od 25 stop. C na 27 stop. C, no in če hočemo, da bo poleg višje temperature tudi dober zrak, moramo več ogrevati. Tak režim držimo 8 dni po cepljenju.

Nadalje v mrzlem in deževnem času dosti kurimo.

Čim doseže vlagomerjeva kazaljka 80 % relativne vlage, zakurimo ne glede na letni čas, tudi v juliju in avgustu.

Tudi, če piščanci zakihajo, dvignemo temperaturo in povečamo ventilacijo za 8 dni in kihanje preneha brez zdravlil.

Drugače ventiliramo pač tako, da so termostati naravnani na temperaturo, primerno starosti piščancev, vendar pod 20 stop. C ne gremo nikoli. Krmila nam pripeljujejo 3-krat. Skrajna prve dni krmimo le dvakrat po kartonih, nato pa po potrebi, vendar gremo večkrat na dan k piščancem.

Sami kartonski pladnji so do 10. dne, nato postavljamo od 11. do 15. dneva velike krmilnike. Prve dni krmilnike tudi do 5-

(Nadaljevanje na 11. strani)

## Perutninska klavnica na Kalu





(Nadaljevanje z 10. strani)

krat potresamo, ker smo opazili, da imajo piščanci še kratke vratove in se ob čistem potresanju lažje privadijo na novo krmišče.

Na 11. dan damo velike napajalnike prav nizko. Da pa se ne močijo — namestimo pod metuljčka tanke letvice, ki preprečijo piščancem prehod čez korito. Kozarce postopoma v več dnevih poberejo. Nato posipamo krmila v 2. in 3. tednu po 4-krat dnevno, v srednjem obdobju po trikrat in na koncu pa spet štirikrat.

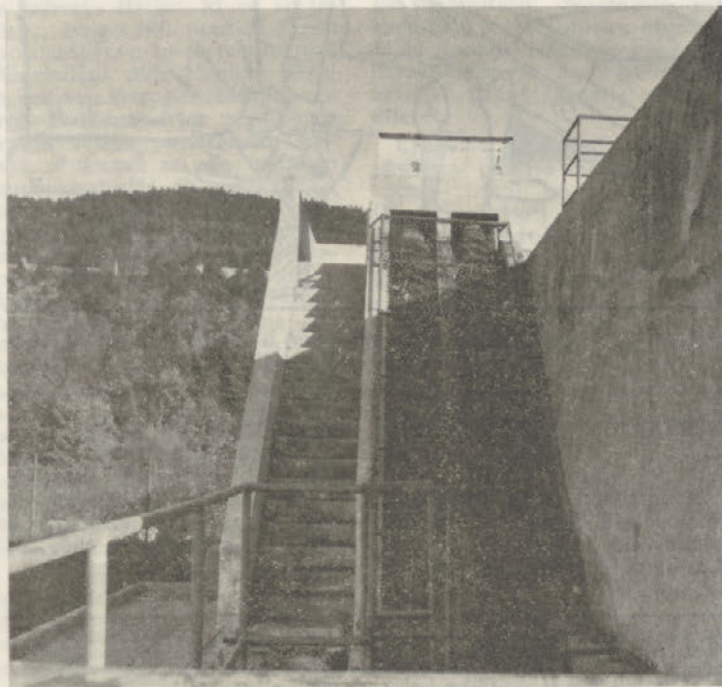
Tudi senčniki na oknih so pomembni. Prej smo stavili papir na okna, pa se ni obneslo, ker je treba v najbolj svetlem letnem času najbolj odpreti okna. En dan stare piščance naselimo na celi spodnji prostor. V zgornji jih razširimo 3—5 dni pred vakcinacijo, da se privadijo na novo okolje.

#### NOVA REJA V ČISTE, SVEŽE PROSTORE

Kako pa se pripravljate za naslednjo, novo rejo piščancev?

»Ja, ko gredo proč, je na vrsti ta glavno delo. Imamo puhalnik svoje izdelave, ki spiha prah raz vse površine in ga dvigne, potem pa spravimo vso nesnago z ventilatorji na plano. Naredil sem majhen propeler, ga vtaknil v primerno ohišje, s cevastim nastavkom, in ta puhalnik priključim na stroj za rezanje železa, ki ima 6000 vrtljajev v minuti. Pri spihavanju se moram zaščititi s spužvo privezано na usta in nos. Po temeljitnem čiščenju, tudi zidove do 1 m ostrgamo nalahno in vsakokrat znova prebelimo, medtem ko celo pitališče prebelimo enkrat na leto, razkužimo s halamidom, imamo še staro UNRA brizgalno, ki dela fine kapljice. Ne, vzrejališče ni nikoli staro, če se ga obnavlja, da je sveže in čisto.«

Čistilna naprava (klavnica Kal) Perutninski kombinat »Pivka«



#### ŽIVALICAM POTREBNO TOPLOTO

Kako je s stroški?

Veliko drv porabimo, pozimi do 15 kub. metrov na vzrejo in nekaj malega premoga, poleti pa seveda neprimerno manj. Kurimo vsekozi, tudi zadnji teden, kajti sicer opazimo, da se živali tiščijo skupaj, polegajo in premalo jedo. Da se tiščijo je razumljivo — saj je zrak vlažen, mrzel povrhu, ustvarja se tudi amoniak, ki škodi dihalom in zmanjšuje prirastek. Če ne bi kurili do konca, bi zapravili, kar smo prej ustvarili. Spričo ventilacije, ki je enostranska, je velika nevarnost, da se piščanci zadušijo.«

#### NEVARNOST ZADUŠITVE

Kako ste reševali take situacije?

»Pozorni smo na situacije, ko bi se lahko zgodilo, da Elektro odklopi tok v naši vasi. Tedaj jih vnaprej opozorimo na našo skromno prisotnost. Če zmanjka tok, moramo odpreti vsa okna in vrata in reševati kakor vemo in znamo. Predlani, ko smo sredi poletja redili čez 60 dni stare piščance, se je dogodilo, da smo jih morali ob daljši prekinitvi razdeliti, tako da smo jih nekaj znosili v veliko skladišče za krmo.

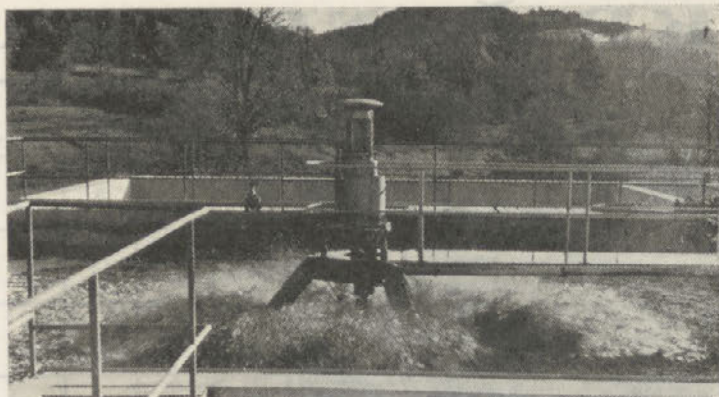
(Tu sem se spomnil spet na zlato solidnost. Ta prostor bi kateri drugi kooperant že zdavnaj uporabil za rejo samo, oni pa vedo, da se zaved ne sme prenapeti do kraja.)

Le enkrat, ko še nismo imeli izkušenj, se nam je zadušilo 70 piščancev.

#### S SPORAZUMOM IN SKRB-NOSTJO GRE VSE

Kako ste nasploh zadovoljni s kooperativnimi odnosi in kaj je bilo v teh letih narobe?

»Z rejo smo zadovoljni, v odnosih s kombinatom doslej ni bilo ničesar, kar ne bi rešili v skupno korist. To je odvisno od



Čistilna naprava (klavnica Kal) — Perutninski kombinat Pivka

ljudi, ki predstavljate obrat kooperacije. En dan stari piščanci pač niso bili vedno brezhibni in docela prvorazredni, vendar smo vsake spravili v red. Opazujemo jih tembolj, kolikor revnejši so skrajša, prislunemo jim in nudimo še večjo nego. In potem se popravijo. Dosedaj v glavnem nismo imeli večjih nepravil, za naprej pa upamo, da jih ne bo.

Pač v tej vzreji, v dvanajstem turnusu ni šlo vse kot bi moralo.

V valilnici so imeli izredno situacijo, da jim je nekaj piščet ostalo, pa so nam jih poslali 2. aprila polovico, 5. aprila pa polovico. Oboji so Hy VII, no tile iz druge vselitve so bili zelo Slabi. Spreletavali so se kot vrabčki. V valilnici so ugotovili, da so res slabše kvalitete, ker se je nekaj pokazilo pri uravnavanju vlage.

Potrudili smo se, danes so piščanci v redu, različni so le po velikosti. V valilnici pa so nam že zagotovili, da se nam bo nekaj priznalo.

#### VEČINOMA DOBRA KRMILA

Kaj pa krma? Kooperanti se tako radi pritožujejo čezno, zlasti mali, ki trdijo, da jih že en kamion slabe krme lahko pokoplje?

»Krmilo je bilo samo enkrat, pri Preluxu, očitno slabše kakovosti, prav za prav se je močno ogrelo. No in ker ste testirali domačo selekcijo, ste jo ukazali zamenjati, za vsak primer, da nebi skazili realnih rezultatov.

Hudo je bilo z dostavo letošnjega marca, ko so bili piščanci 24 ur brez krme.

Sam sem odšel s traktorjem v Neverke in sem ravno prav prišel, saj je bila cesta kljub pluzenju tako zasnežena, da sem kamion vlekel proti TMK. Sicer bi bil ostal čez noč brez krme.«

#### SKRB ZA ZDRAVJE IN MEHANIZIRANO DELO

Kako je z zdravjem ob takem delu?

Ali ste razmišljali o tem, da bi krmiljenje mehanizirali?

»Razlike v temperaturah so res nevarne in tudi prepah je nevšečen. Vendar se je treba primerno oblačiti in delati po določenem sistemu; največkrat se moram preoblačiti, važno je, da pridem na toplo v kuhinjo.

Zaenkrat ne mislimo na povečanje vzrejališča, kar bi bilo sicer potrebno, da bi bil krmilni stroj boljše izkoriščen, dokler nismo prestari. Če se bo sin odločil za kooperacijo, bomo šli tudi v tako naložbo.

Sicer pa s krmiljenjem nima-mo preveč rabote. Omislili smo si namreč transporter — made kar doma — skladiščni voziček in lesen vijak v spodnjem prostoru. Socialno smo zavarovani po mozevi strani. Do pokojnine ima še 3 leta.«

#### PROSTI ČAS IN PLAČILO

Kakšne konjičke imate poleg dela?

»Najlepše nam je doma, z mozem vedno kaj predelujeva in popravljava.«

Kakšno je plačilo?

Vsekakor zadostuje, če so rezultati, kakršne smo imeli doslej. Trudimo pa se, da bi bili še boljši, ker vemo, da tudi praktično ni meja.«

Hvala za pogovor, želimo vam, da bi imeli uspehe tudi vnaprej. Pri takih kooperantih ni slabih odnosov in tudi v primeru potrebne bonifikacije ni treba imeti slabe vesti.

Zapisal:  
Vital Turnšek

Pogled na novozgrajeno moderno in sodobno opremljeno farmo Kal — Pivka





